

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન
વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો

કારેલિયા અશ્મિ

VIDHYAYANA

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

સારાંશ

પ્રસ્તુત અભ્યાસનો મુખ્ય હેતુ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો જાણવાનો હતો. નમુના તરીકે રાજકોટ જિલ્લાની સરકારી, અર્ધસરકારી અને સ્વનિર્ભર શાળાઓમાંથી વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. જે માટે તૈયાર ઉપકરણનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

સર્વેક્ષણ સંશોધન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીને અભિપ્રાયવલી દ્વારા માહિતી એકત્ર કરવામાં આવી હતી. શતમાન પદ્ધતિ દ્વારા માહિતીનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હતું. જેના તારણો મુજબ કુમાર વિદ્યાર્થીઓ કરતા કન્યા વિદ્યાર્થીઓના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણ ઊંચા હતા. ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો સમાન ન હતા. સ્વનિર્ભર ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર અંગે વધુ ઝોક ધરાવતા હતા.

VIDHYAYANA

૧.૦ પ્રાસ્તાવિક

કોઇપણ રાષ્ટ્રની વિકાસની પ્રગતિનો આધાર શિક્ષણ પર રહેલો છે. સમયાંતરે આવતા પરિવર્તનોની સાથેસાથ શિક્ષણમાં પણ દિવસે અને દિવસે નવીનીકરણ લાવવા માટેના પ્રયત્નો થઇ રહ્યા છે. એ બદલતા પરિવર્તનો અંગે વિદ્યાર્થીઓના પ્રત્યક્ષીકરણોનો અભ્યાસ મહત્વનો છે.

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

૨.૦ અભ્યાસના હેતુઓ

પ્રસ્તુત અભ્યાસ આ પ્રમાણેના હેતુઓ અનુસાર હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો.

૧. ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો તપાસવા માટે અભિપ્રાયવલીની રચના કરવી.

૨. ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો તપાસવા માટે અભિપ્રાયવલીનો ઉપયોગ કરી અભિપ્રાયો તપાસવા.

૩.૦ સંશોધન ક્ષેત્ર

પ્રસ્તુત ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો અભિપ્રાયો જાણવા પ્રયત્ન કર્યા હતા. જેથી કહી શકાય કે સંશોધનનું ક્ષેત્ર 'ઉચ્ચ શિક્ષણ'નું હતું.

VIDHYAYANA

૪.૦ સંશોધન પ્રકાર

પ્રસ્તુત સંશોધનના ગુણ, લક્ષણો જોતા વ્યવહારુ સંશોધન તરીકે સ્વીકારેલું હતું તથા પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં સંશોધક દ્વારા સંખ્યાત્મક માહિતી મેળવવામાં આવી હતી. આ દ્રષ્ટિએ પ્રસ્તુત અભ્યાસનો સંખ્યાત્મક સંશોધનમાં પણ સમાવેશ કરી શકાય.

૫.૦ અભ્યાસના પ્રશ્નો

પ્રસ્તુત અભ્યાસના પશ્ચો આ પ્રમાણે હતા.

૧. ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણોમાં કુમારો અને કન્યાઓના સરેરાશ પ્રતિચારો વચ્ચે શું તફાવત હશે?

૨. ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણોમાં શહેરી અને ગ્રામ્ય વિદ્યાશાખાઓમાં અભ્યાસ કરતા કુમારો અને કન્યાઓના પ્રતિચારો વચ્ચે શું તફાવત હશે?

૬.૦ પદોની વ્યવહારુ વ્યાખ્યા

પ્રયોજક પોતાના સંશોધનમાં આવેલ ચલો તેમજ મુખ્ય પદોની વ્યવહારુ વ્યાખ્યા કહે છે. પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં લેવાયેલ કેટલાક વિશિષ્ટ પદો જે અર્થમાં વપરાયા હતા તેને સ્પષ્ટ આ પ્રમાણે કરેલા હતા.

ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળા

ગુજરાત ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ- ગાંધીનગરની માન્યતા ધરાવતી ધોરણ-૧૧ અને ૧૨નું શિક્ષણ કાર્ય કરાવતી સંસ્થા.

વિદ્યાર્થીઓ

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ દરમિયાન સૌરાષ્ટ્રની ગુજરાતી માધ્યમવાળી માધ્યમિક શાળાઓમાં ધો-૧૧ અને ૧૨માં અભ્યાસ કરતા કુમારો અને કન્યાઓ.

શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર

શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર એટલે અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન શિક્ષકો દ્વારા અપનાવેલ વિવિધ પ્રયુક્તિઓ અને પ્રવિધિઓ.

પ્રત્યક્ષીકરણ

પ્રત્યક્ષીકરણ એટલે વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા તેમના અનુભવોના આધારે તેમના શિક્ષકો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ વિવિધ પ્રયુક્તિઓ અને પ્રવિધિઓનું અર્થઘટન

૭.૦ અભ્યાસનું અગત્ય

૧. પ્રસ્તુત સંશોધન દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો જાણવા ગુજરાતી ભાષામાં એક ઉપકરણ પ્રાપ્ત થશે.

૨. વિદ્યાર્થીઓના વિવિધ જુથો માટે તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક અભિપ્રાયો અલગ પડે છે કે

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

કેમ તે જાણી શકાશે.

૩. શૈક્ષણિક સંસ્થાના આચાર્ય, સંચાલક મંડળ તેમજ વાલીઓને પ્રસ્તુત તારણો ઉપયોગી થશે.

૪. શિક્ષકોને પોતાના અધ્યાપન વ્યવહારમાં શું સુધારો કરવો તે વિદ્યાર્થીઓની માહિતી દ્વારા જાણી શકાશે તેમજ તેમને ઉપયોગી બનશે.

૮.૦ અભ્યાસની મર્યાદા

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં આ પ્રમાણેની મર્યાદાઓનો સ્વીકાર કરવામાં આવેલો હતો.

૧. પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં નમુનામાં સૌરાષ્ટ્રના રાજકોટ જિલ્લાની ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓનો જ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

૨. પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ૨૦૧૭-૧૮ના શૈક્ષણિક વર્ષમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ફક્ત અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણને જ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા.

૪. પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં સૌરાષ્ટ્રના રાજકોટ જિલ્લાની જ ગુજરાતી માધ્યમવાળી ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓનો જ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

૯.૦ વ્યાપવિશ્વ અને નમુના પસંદગી

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં વ્યાપવિશ્વ તરીકે રાજકોટ જિલ્લાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. રાજકોટ જિલ્લાની ૧૬ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના ૬૩૯ કુમારો અને ૫૬૪ કન્યાઓને નમુના તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા. આકસ્મિક નમુના પસંદગી પદ્ધતિથી નમુનો પસંદ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૦.૦ સંશોધન પદ્ધતિ

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં પ્રયોજકનો હેતુ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો જાણવાનો હતો. તેથી પ્રયોજકે વર્ણનાત્મક સંશોધન પદ્ધતિની પેટા પદ્ધતિઓ પૈકી સર્વેક્ષણ સંશોધન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરેલો હતો.

૧૧.૦ ઉપકરણ સંરચના

સંશોધન હેતુઓને અનુરૂપ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો જાણવા પ્રયોજક દ્વારા તૈયાર ઉપકરણોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨.૦ માહિતી એકત્રીકરણ

પ્રસ્તુત અભ્યાસનો મુખ્ય હેતુ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

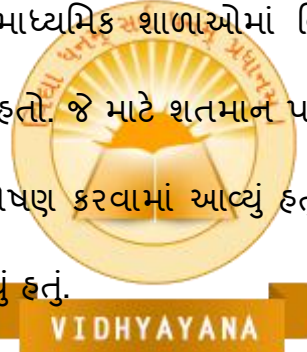
www.vidhyayanaejournal.org

વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો જાણવાનો હતો આથી પ્રયોજકે અભિપ્રાયવલીનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

માહિતી એકત્રીકરણ માટે પ્રયોજકે સૌ પ્રથમ નમુનામાં સમાવિષ્ટ શાળાઓના આચાર્યશ્રીઓની પૂર્વમંજૂરી લઈ માહિતી એકત્રીકરણ માટે સમય મેળવેલ હતો. શિક્ષકોની રૂબરૂ મુલાકાત લઈ સંશોધનના મુખ્ય હેતુ અંગેની જાણ કરી યોગ્ય સુચનાઓ સાથે અભિપ્રાયવલી પરના અભિપ્રાયો મેળવવામાં આવેલા હતા.

૧૩.૦ માહિતી પૃથક્કરણ

અંતિમ સ્વરૂપની અભિપ્રાયવલી દ્વારા મળેલ માહિતીનું ગુણાંકન કરીને દરેક પાત્રના કુલ ગુણ મેળવવામાં આવ્યા હતા. પ્રયોજકોનો હેતુ ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર વિષયક પ્રત્યક્ષીકરણો જાણવાનો હતો. જે માટે શતમાન પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીને માહિતીનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હતું. દરેક વિધાનોનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં બે વિભાગમાં માહિતીનું પૃથક્કરણ કરવામાં આવ્યું હતું, જે સારણી -૧માં આપ્યું હતું.

VIDHYAYANA

સારણી ૦૧

ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓના તેમના શિક્ષકોના અધ્યાપન વ્યવહાર જાણવાની અભિપ્રાયવલી

ક્રમ	વિધાનો	હા	ના
૦૧	વર્ણમાં દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોનો ઉપયોગ કરે છે?	૬૫	૦૯
૦૨	પોતાના વિષયમાં હોશીયાર છે?	૬૧	૨૨

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

03	વર્ગમાં શૈક્ષણિક સાધનો લઈ જવામાં આઠશ રાખે છે?	૫૪	૧૫
0૪	જે વિદ્યાનો રજુ કરે છે તે વિદ્યાનો અન્ય સાથે તાર્કિક રીતે સંકળાયેલા હોય છે?	૬૬	૦૦
0૫	વર્ગમાં સમયસર આવે છે?	૪૩	૨૫
0૬	વિષયવસ્તુને સુસંગત રજુઆત કરે છે?	૫૦	૧૯
0૭	લખવામાં વિશિષ્ટ બાબતો જુદી પાડવા રંગીન ચોકનો ઉપયોગ કરે છે?	૪૫	૨૮
0૮	બેધ્યાન વિદ્યાર્થીઓ પર ઉપર દ્રષ્ટિ સ્થિર કરે, સહેજ અટકે એટલે બધા વિદ્યાર્થીઓ પર સજાગ રહે છે?	૫૮	૧૦
0૯	હાવભાવ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સારી બાબતોને બિરદાવે છે?	૪૯	૨૦
૧૦	નવી બાબતો સમજાવ્યા પછી વિદ્યાર્થીઓની સમજ ચકાસતા પ્રશ્નો પુછે છે?	૫૪	૦૭
૧૧	વર્ગમાં જરા પણ અશિસ્ત ચલાવી લે છે?	૪૧	૨૬
૧૨	જે વિદ્યાર્થીઓ ને પ્રશ્નોના જવાબ ન આવડે તો વિદ્યાર્થીઓને ધમકાવી નાખે છે?	૨૦	૨૭
૧૩	વિષયવસ્તુને લગતા વર્તમાન બનાવોથી અજાણ છે?	૪૭	૨૫
૧૪	પાઠના વિકાસ સાથે કાળા પાટીયા ઉપરનું લખાણ પણ વિકસાવતા જાય છે?	૪૬	૨૧

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

૧૫	દરેક વિદ્યાર્થી ધ્યાનપૂર્વક ભણે એવી પરિસ્થિતિ રચીને ટકાવી શકે છે?	૬૩	૦૪
૧૬	એકધારી રીતે ભણાવ્યા કરે છે?	૪૧	૨૬
૧૭	દરેક મુદ્દો પૂર્ણ થયા પછી તેનો ટુંકમાં ઉપસંહાર કહે છે?	૫૭	૧૦
૧૮	વિદ્યાર્થીઓનું ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા અવનવી રીતે પાઠ શરૂ કરે છે?	૪૩	૨૪
૧૯	વર્ગમાં હંમેશા શિક્ષણ કાર્યમાં જ રત હોય છે?	૬૨	૦૮
૨૦	વર્ગમાં આવીને પુસ્તકમાંથી પાઠ વાંચી જાય છે?	૪૮	૨૯
૨૧	વર્ગખંડમાં અધ્યયન - અધ્યાપન પોષક વાતાવરણ રચી શકે છે?	૨૮	૩૯
૨૨	વિદ્યાર્થીઓને વિચારતા કરે એવા પ્રશ્નો પુછે છે?	૨૦	૪૭
૨૩	વર્ગમાં જરૂરી શૈક્ષણિક સાધનો લઈને જ આવે છે?	૦૮	૩૯
૨૪	વિષયવસ્તુનું ઉપરછલ્લું જ જ્ઞાન ધરાવે છે?	૫૬	૦૯
૨૫	વિદ્યાર્થીઓને સુંદર હસ્તાક્ષરોથી લખવાની પ્રેરણા મળે તેવા હસ્તાક્ષરોથી લખે છે?	૧૮	૪૯
૨૬	વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની અધ્યયનમાં ખલેલ પાડવાની પ્રવૃત્તિઓને રોકવામાં સમર્થ છે?	૧૫	૫૨
૨૭	રસ વગર દિવસો પૂરા કરવા પુરતું જ શિક્ષણ કાર્ય કરે છે?	૨૮	૩૯
૨૮	તેમના વિષયના જ્ઞાન બાબતે નિષ્ણાત છે?	૫૭	૧૦
૨૯	પ્રશ્નો પુછે છે તે વિચારપ્રેરક છે?	૫૬	૧૧

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

૩૦	તાસ પૂરો થયા પછી પણ વર્ગમાંથી નિકળતા નથી જેથી અન્ય વર્ગમાં મોડા પડે છે?	૪૫	૨૨
૩૧	જો કોઈ વિદ્યાર્થી વર્ગમાં સાચો ઉત્તર આપે તો ખુશ થાય છે?	૬૨	૦૫
૩૨	સ્પષ્ટ કરેલા મુદ્દાઓનું છેલ્લે સંક્ષિપ્ત સમાપન કરે છે?	૬૦	૦૭
૩૩	વર્ગમાં ન સમજાય તેવી ભાષામાં પ્રશ્નો પુછે છે?	૬૭	૦૦
૩૪	વર્ગમાં જે વિધાન રજૂ કરે છે તે વિષય સાથે તાર્કિક રીતે સંકળાયેલા હોય છે?	૫૪	૧૩
૩૫	સારું કામ કરનારા વિદ્યાર્થીઓને વર્ગમાં માનપાત્ર બનાવે છે?	૫૬	૧૧
૩૬	વિજ્ઞાન જેવા વિષયો પ્રયોગો કરીને જ શિખવે છે?	૬૭	૦૦
૩૭	પ્રશ્નો પુછીને વિદ્યાર્થીઓનું નહીં આવડતી બાબત અંગે ધ્યાન દોરે છે?	૨૪	૪૩
૩૮	વર્ગખંડમાં અધ્યયન- પોષક વાતાવરણ રહે તે માટે વિવિધ પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરે છે?	૪૯	૧૮
૩૯	ભણાવવા માટે મળેલો સમય વેડફી નાખે છે?	૪૩	૨૪
૪૦	કાળા પાટીયા ઉપર લખે છે તે લખવા માટે વિદ્યાર્થીઓને સમય આપે છે?	૪૩	૨૪

વિધાનો ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬ અને ૨૭ માટેના પ્રતિયારો હકારાત્મક જોવા મળ્યા હતા જ્યારે વિધાનો ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦,

૩૪, ૩૫, ૩૮ અને ૪૦ના પ્રતિચારો નકારાત્મક જોવા મળ્યા હતા.

આમ, કુલ ૪૦ વિધાનોમાંથી ૨૩ વિધાનોમાં હકારાત્મક અને ૧૭ વિધાનોમાં નકારાત્મક પ્રતિચારો મળ્યા હતા.

જેનું શતમાન અનુક્રમે ૫૭.૩૧% અને ૪૨.૬૯% હતું.

પ્રયોજકે અભિપ્રાયવલી દ્વારા સરકારી, અર્ધસરકારી અને સ્વનિર્ભર શાળાના ગ્રામ્ય અને શહેરી વિદ્યાર્થીઓના અભિપ્રાયો મેળવ્યા હતા. મેળવેલ અભિપ્રાયોનું શતમાન દ્વારા કુલ બે વિભાગોમાં પૃથક્કરણ કરવામાં આવ્યું હતું જે આ મુજબ હતું.

૧. જાતિયતા અનુસાર વિદ્યાર્થીઓના અભિપ્રાયોનું પૃથક્કરણ

૨. વિસ્તાર અનુસાર વિદ્યાર્થીઓના અભિપ્રાયોનું પૃથક્કરણ

પ્રયોજકે આ અભ્યાસ અભિપ્રાયો જાણવા માટે હાથ ધર્યો હતો તેમાં જાતિયતા અનુસાર શું તફાવત હશે તે જાણવા પ્રશ્નોની રચના કરી હતી. બન્ને જુથના પાત્રોના મળેલા પ્રતિચારોને આધારે શતમાન શોધવામાં આવ્યું હતું. જેની વિગતવાર રજૂઆત સારણી-૨માં કરેલ છે.

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

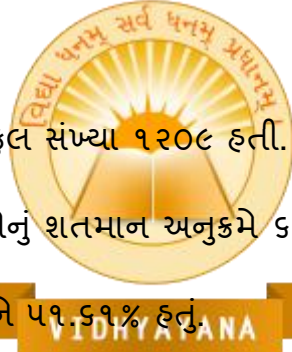
ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

સારણી - ૨

જાતિયતા અનુસાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા, પ્રતિચારોની સંખ્યા અને શતમાન

ક્રમ	જુથ	સંખ્યા	પ્રતિચાર સંખ્યા		શતમાન	
			હા	ના	હા	ના
૦૧	કુમાર	૩૭	૧૨૦૩	૭૮૯	૬૪.૫૫	૩૫.૪૫
૦૨	કન્યા	૩૦	૮૭૧	૭૨૯	૪૮.૩૯	૫૧.૬૧

સારણી-૨નો અભ્યાસ કરતા જણાય છે કે, કુલ સંખ્યા ૧૨૦૯ હતી. જેમાં ૬૦૫ કુમારો અને ૬૦૫ કન્યાઓ હતી. કુમાર અને કન્યાઓના હકારાત્મક પ્રતિચારોનું શતમાન અનુક્રમે ૬૪.૫૫% અને ૪૮.૩૯% હતું અને નકારાત્મક પ્રતિચારોનું શતમાન અનુક્રમે ૩૫.૪૫% અને ૫૧.૬૧% હતું.

આ પરથી કહી શકાય કે કુમારો કરતા કન્યાઓના પ્રસ્તુત અભ્યાસ પ્રત્યેના અભિપ્રાયો વધારે હકારાત્મક હતા.

૨. વિસ્તાર અનુસાર વિદ્યાર્થીઓના અભિપ્રાયોનું પૃથક્કરણ

પ્રયોજકે આ અભ્યાસ અભિપ્રાયો જાણવા માટે હાથ ધર્યો હતો. તેમા વિસ્તાર અનુસાર શું તફાવત હશે તે જાણવા પ્રશ્નોની રચના કરી હતી. બન્ને વિસ્તારોના પાત્રોના મળેલા પ્રતિચારોને આધારે શતમાન શોધવામાં આવ્યું હતું જેની વિગતવાર રજૂઆત સારણી - ૩માં કરેલ છે.

VIDHYAYANA

An International Multidisciplinary Research e-Journal

ISSN 2454-8596

www.vidhyayanaejournal.org

સારણી – ૩

વિસ્તાર અનુસાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા, પ્રતિયારોની સંખ્યા અને શતમાન

ક્રમ	વિસ્તાર	સંખ્યા	પ્રતિયાર સંખ્યા		શતમાન	
			હા	ના	હા	ના
૦૧	ગ્રામ્ય	૬૦૪	૧૨૦૧	૭૬૫	૬૪.૫૫	૩૫.૪૫
૦૨	શહેરી	૬૦૪	૮૭૦	૭૦૯	૪૮.૩૯	૫૧.૬૧

સારણી – ૩નો અભ્યાસ કરતા જણાય છે કે શહેરી વિસ્તારના ૬૦૪ અને ગ્રામ્ય વિસ્તારના ૬૦૪ કુમારો અને કન્યાઓ હતા. શહેરી અને ગ્રામ્ય વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓના હકારાત્મક પ્રતિયારોનું શતમાન અનુક્રમે ૬૪.૫૫% અને ૩૫.૪૫% હતું અને નકારાત્મક પ્રતિયારોનું શતમાન અનુક્રમે ૫૧.૬૧% અને ૪૮.૩૯% હતું.

આ પરથી કહી શકાય કે, ગ્રામ્ય વિસ્તાર કરતા શહેરી વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓના પ્રસ્તુત અભ્યાસ પ્રત્યેના અભિપ્રાયો વધારે હકારાત્મક હતા.

૧૪.૦ અભ્યાસના તારણો

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં આ પ્રમાણેના તારણો મળ્યા હતા.

૦૧. પ્રસ્તુત અભ્યાસ અંગે કુમાર અને કન્યા વિદ્યાર્થીઓના અભિપ્રાયો સમાન ન હતા. એટલે કે, કુમાર વિદ્યાર્થીઓ કરતા કન્યા વિદ્યાર્થીનીઓના અભિપ્રાયો પ્રસ્તુત કાર્યક્રમ પ્રત્યે વધુ ઓક ધરાવતા હતા.

૦૨. પ્રસ્તુત અભ્યાસ અંગે શહેરી અને ગ્રામ્ય વિસ્તારોના વિદ્યાર્થીઓના અભિપ્રાયો સમાન ન હતા. શહેરી વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓ પ્રસ્તુત અભ્યાસ અંગે વધુ ઓક ધરાવતા હતા.

૧૫.૦ સંદર્ભ સુચિ

ઉચાટ, ડી. એ. (૨૦૧૨) શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનોમાં સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર; (દ્વિતિય આવૃત્તિ)

મોલિયા, એમ. એસ.(૨૦૦૦) શૈક્ષણિક સંશોધન ક્ષેત્રો, રાજકોટ, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી

શાહ, દીપીકા બી. (૨૦૦૪) શૈક્ષણિક સંશોધન, અમદાવાદ યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.